

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 289.

V Ljubljani, v ponedeljek 17. decembra 1888.

Letnik XVI.

Državni zbor.

Z Dunaja, 15. decembra.

Vojaški zakon.

Izmed govornikov, ki so se oglasili k § 24. vojaškega zakona, prišli so včeraj le štirje na vrsto, namreč Engel, Hevera, Beer in Coronini. Mladočeh Engel je omenjal velike važnosti tega paragrafa in ugovorov, ki jih gledé enoletnih prostovoljcev imajo tudi na Ogerskem, ter je trdil, da tudi iz vojaško-tehničnih ozirov ne gré enoletne prostovoljce siliti še drugo leto k vojaštvu, ako ne dovrše častniškega izpita. Prostovoljci bi bili vsled tega na slabejšem, kakor k deželni brambi potrjen vojak, ki ga pa presega s svojo oliko. Po njegovem mnenji bi bilo najbolje dotično določbo popolnoma izbrisati; torej predlaga, naj se tretji odstavek § 24. izbriše.

Staročehski poslanec Hevera povdarja velike troške, ki jih imajo enoletni prostovoljci, zlasti kateri se sami vzdržujejo, in sodi, da je njih vežbanje pomanjkljivo, ker se gleda preveč na teoretično, premalo pa na praktično stran. Od prostovoljcev naj bi se to zahtevalo, kar je neobhodno potrebno. Pred vsem pa naj bi se ozirali na jezikovne razmere in na narodni čut. Vojni pač ne more škodovati, ako prostovoljci drug jezik govoré, kakor nemški. V Švici velja tudi pri vojni popolna ravnopravnost, ne da bi bilo to vojni na škodo, pač pa to vtrjuje ljubezen in navezanost na skupno domovino. Konečno govornik izreka nado, da se bodo pri izvrševanju zakona ozirali tudi na nenemške enoletne prostovoljce.

Beer se je z veliko zgovornostjo potegoval za enoletne prostovoljce in našteval veliko škodo za nadaljevanje študij in za stariše, ako se sprejme določba, da morajo služiti še drugo leto, ako ne napravijo častniškega izpita. Naučni minister je sicer obetal, da se bodo kolikor mogoče ozirali na take prostovoljce in jim polajševali študije, ali koliko nam je gospod minister v treh letih že obljubil, ne da bi bil tega izpolnil! Beer misli, da bi bilo najbolje,

ako se dijakom, ki častniškega izpita ne dovrše, naloži, da morajo služiti še pol leta in sicer v dveh naslednjih letih med počitnicami, to je od 15. jul. do 15. oktobra. Sicer pa bi bilo po njegovem mnenji najbolje, vse te paragrafe še enkrat vrniti odseku, kar hoče pri § 25. res tudi nasvetovati.

Grof Coronini, ki je bil sam vojak, zagovarjal je določbo novega zakona in našteval vzroke, zakaj bode njegov klub zanj glasoval. Govoril je še deželno-brambovski minister grof Welsersheimb in zavračal razloge nasprotnih govornikov, potem je bila seja ob 1/4. uro seja sklenena.

Včeraj je najprej minister Gautsch odgovorjal poslancu Beeru in v obširnem govoru razvijal polajšave, ki jih hoče dovoliti enoletnim prostovoljcem. Prvič bodo obroke za izpite tako vredili, da jih bodo mogli prostovoljci napraviti, predno gredó k vojakom. Drugič se bodo prostovoljcem pustile štipendije, ki jih morebiti imajo, tudi med vojaškim letom. Tretjič bode učna uprava preiskovala vprašanje, bi li ne bilo mogoče učno dōbo skrajšati.

Za ministrom sta govorila še poslanca Richter in Kraus, ki je nasvetoval resolucijo, naj se tudi učiteljske pripravnice prištevajo onim šolam, ki imajo pravico enoletnih prostovoljcev. § 24. obveljal je potem brez premembe, pa tudi Krausova resolucija je bila sprejeta.

Pri § 35., ki obsega natančnejše določbe gledé enoletnih prostovoljcev, je bilo vpisanih veliko govornikov, ki so se večinoma pečali z jezikovnim vprašanjem pri vojni. Aresin je tirjal od častnikov popolno znanje nemškega jezika, dr. Herold pa je povdarjal, da tega ni treba; eden največjih vojaških poveljnikov avstrijskih bil je princ Evgen, ki je pa jako slabo lomil nemščino. Dr. Herold je z vso odločnostjo oporekal drugemu službenemu letu za prostovoljce in prosil zbornico, naj ne sprejme tega paragrafa po nasvetu odsekovem, ampak naj pritrdi od njega nasvetovanim premembam.

Herold je govoril z veliko vnemo in tako

obširno, da je šlo že na peto uro, ko je nehal govoriti. Poslanec Romaszkan je predlagal konec razprave, ki je bil z večino sprejet. Predsednik dr. Smolka pa je naznanil, da bo prihodnja seja zvečer ob sedmih. Poslanec Pernerstorffer s tem ni bil zadovoljen, češ, da hoče zbornica z vso silo rešiti ta paragraf in da se zanaša na utrujenost poslancev, ki sedé že čez šest ur in pri glasovanju ne bodo mogli razsojevati, kaj je pravo. Prosi torej, naj ne bo večerne seje. Pri glasovanju obveljala je večerna seja s 106 glasovi proti 71. Steinwender se izgovarja, da je mnogo poslancev odšlo in da ne bodo vedeli za večerno sejo, torej na se to še vsakemu posebej naznani, na dnevni red pa naj se ne dene vojaški zakon, ampak zakon gledé pristojbin pri konvertovanju dolgov. Toda ta predlog je bil zavržen, pač pa je predsednik obljubil izpolniti željo poslanca Viteziča in nasvetovane predloge lito-grafirane razdeliti poslancem.

Ob 7. uri pričela se je večerna seja, v kateri sta govorila glavna govornika Suess in Mattuš. Prvi je podpiral predloge Beerove, češ, da se enoletno prostovoljstvo vzlasti drugo službeno leto s študijami ne dá strinjati in da vsled tega vsakemu dijaku svetuje, naj prej dovrši svoje študije in še le potem stopi v vojaštvo.

Dr. Mattuš je zavračal levičarske govornike in zlasti povdarjal, da se je gledé potrebe nemškega jezika toliko govorilo v zbornici, kakor da bi šlo za uničenje naše vojne. Mirno in jasno je potem risal že dosedanje jezikovne razmere pri vojakihi, kjer polki govoré svoj jezik. Velika je žrtev, sklepal je Mattuš, katero avstrijski narodi prinesó državi, ali ravno nad tem se najbolje razodeva veliko rodoljubje ljudskih zastopnikov in narodov avstrijskih!

Po konečni besedi poročevalca Kinskega bil je predlog Beerov, naj se §§ 25 do 30 še enkrat v pretresanje izročé vojnemu odseku, pri ustnem glasovanju zavržen s 135 glasovi proti 113. Na obeh straneh zbornice se je torej proglašalo okoli sto poslancev, ki so se iz kateregakoli vzroka odtegnili

LISTEK.

O misijonskih družbah evropskih in posebej avstrijskih.

V srednjem veku in do konca 18. stoletja dajali so misijonarje skoraj izključljivo le samostani. Pripomočkov za vse razne misijonske potrebe, za zidanje in vzdrževanje cerkev in šol, dobivali so iz cerkvene premoženja, katero je bilo v tistem času žive vere precej veliko. V onej meri, v katerej so se sreca raznih ljudstev sv. veri odpirala, čutila pa se je bolj in bolj potreba, vse misijonske zadeve podrediti skupnemu vodstvu in sicer v Rimu, središču katoliške jedinosti. Že papeža Gregor XIII. in Klement VIII. ustanovila sta bila v Rimu posebna vzgajališča za misijonarje. Papež Gregor XV. pa je vse misijonsko delovanje zjedini, ustanovil je namreč l. 1622 poseben zbor kardinalov ali kongregacijo za razširjanje sv. vere (congregatio de propagande fide). Urban VIII. ustanovil je l. 1627 splošnje misijonsko semenišče: collegium Urbanum. To semenišče oskrbel je z vsem potrebnim ter je podredil vodstvu Propagande, v katero je poklical 22 kardinalov, 10 prelatov in 22 svetovalcev ali konsultorjev, t. j.

učenih bogoslovcev v Rimu. Ti pobožni in učeni možje razsojali naj bi o duhovnih potrebah raznih narodov, preskušali naj bi misijonarje, imajo li za misijone potrebne zmožnosti, uče li nepokvarjeno sv. vero. Ob enem je dobil ta zbor od papeža pravico, dajati misijonarjem, odhajajočim v daljne dežele, potrebne oblasti. Ravno tako moral je ta zbor skrbeti za misijonov časne potrebe. Pripomočkov v ta namen dobival je deloma iz stalnih dohodkov, deloma pa po milih darovih vernikov.

Ustanove blagih dobrotnikov pospeševale so velikanski ta zavod. Še dandanes vzgajajo se v njem mladenči iz vseh delov sveta, pripravljajoč se za imenitni svoj poklic.

Proti koncu prejšnjega stoletja je bruhnila na Francoskem strašna revolucija, katere silno pogubljivi učinki širili so se tudi daleč čez meje Francije. Samostanom in misijonskim semeniščem ugrabili so premoženje: misijonarji, oropani časnih pripomočkov, morali bi bili ustaviti apostolsko svoje delovanje. Tu pa se je oglasila pomoč božja. Krščansko življenje se je zopet oživilo: pričajo nam to mnogobrojni sadovi krščanske ljubezni in dobrotljivosti, ki so v tem času dozoreli. Starejšim misijonarskim redovom pridružili so se novi ter ponudili se sv. Stolu, da bi po njega poveljih širili krščanstvo.

V njih kolo pa so zajedno vstopile ženske kongregacije, požrtvovalne in močne po Onem, ki nas močne dela z nebeško jedjo. S postrežbo bolnikov in z vzgojo ženske mladine v misijonskih deželah vsprejele so ná-se jako bogoljubno in zaslužno delo. Da bi oskrbeli časnih pripomočkov misijonarjem in misijonarieam, ustanovili so pred 66 leti v Lyonu, mestu krščanskih mučencev, družbo za razširjanje sv. vere, ki se francoski imenuje „Oeuvre de la Propagation de la Foi“. Udje te družbe, ki je sedaj razširjena že po vsem katoliškem svetu, podpirali naj bi misijonarje z molitvijo in miloščino. Molili naj bi vsak dan 1 „očé naš“ s kratkim klicem: „Sv. Frančišek Ksaverij, prosi za nas!“ Kot miloščino pa naj bi dajali vsak teden vsaj 1 sou blizo našega 1/2 krajcarja. Dva glavna voditelja nabirata doneske ter je razdeljujeta mej razne misijone; jeden od njih stanuje v Parizu, drugi v Lyonu. Družbina poročila izhajajo na vsaka dva meseca v francoskem in nemškem jeziku. Obsegajo poročila misijonarjev in kažejo, koliko se je nabralo miloščine in kako se je razdelila. Družba ta deluje prav blagonosno po previdnosti božji po vseh delih sveta.

L. 1887 nabralo se je po vsem katoliškem svetu 2,584.910 gl. 42 kr., posebej v Avstriji 29.772 gl. 65 kr. Največ stori za razširjanje sv. vere Fran-

glasovanju. Pa tudi vse nasvetovane premembe so bile odklonjene in je § 25 obveljal po nasvetu odsekov. Ravno tako so obveljale resolucije, ki vladi priporočajo, naj enoletnim prostovoljcem kolikor mogoče polajšuje službovanje in izpite.

Ob 10. uri zvečer bila je večerna seja sklenena, v kateri je bil sprejet brez ugovora tudi § 26, ki določuje, da se enoletno prostovoljstvo dovoljuje tudi častnikom trgovske mornarice, dijakom višje tehnične šole in višje obrtne šole kakor tudi trgovske in navtične šole v Trstu.

Ker je bila danes ob 10. uri dopoldne črna maša po ranjem poslancu Groholskem, ob 11. uri pa razkritje cesarjeve podobe v tukajšnjem vseučilišču, pričela se je današnja seja opoldne in je trajala do polu štirih popoldne. Rešeni so bili §§ 27 do 44. Pri § 27, ki govori o enoletnih prostovoljcih medicincih, priporočal je dr. Roser, naj se v tem času urijo v spretnostih, ki jih utegnejo potrebovati o vojskinem času. §§ 28 do 31 vrejujejo vojno službo farmacevtov, živinozdravnikov, bogoslovcev in vojaških uradnikov ter so bili sprejeti brez ugovora. § 32 določuje vojaško službo učiteljev in podučiteljev in je zbudil obširno razpravo, katere so se vdeležili Türk, Suess, Schwab, Fuss, Vergani, Beer in minister Welsersheimb, potem je bil § 32 sprejet brez premembe. Poslanec Türk je govoril tudi pri § 33, kateri določuje, da se imajo posestniki podedovanih kmetij, katere obdelujejo sami in prinašajo toliko vžitka, da redé družino peterih glav, uvrstiti v dopolnilno rezervo. Ravno to se ima po § 34 zgoditi z edinim sinom očeta, ki si sam ne more nič več prislužiti, ali matere vdove, oziroma z zetom, vnukom in edinim bratom čisto zapuščenih sirot. Oba paragrafa obveljata brez premembe.

§ 35. določuje kazni od 5 do 100 gld. za one, ki so v vojaških letih, pa se ne oglašijo pri domačem županu. Po § 36. morajo župani in župniki gospodsko podpirati pri sestavi zapisnikov za vojaške nabore, ki se imajo po § 37. navadno vršiti vsako leto od 1. marca do 30. aprila. § 38 govori o naborni komisiji; dr. Roser je pri tej priliki grajal, da so dostikrat pretrde in da potrjujejo tudi nezmožne. §§ 39., 40., 41. in 42. določujejo, kaj se ima zgoditi, ako se novinci od naborne komisije zavržejo, kdaj smejo pred dopolnjeno službo izstopiti, kdaj je treba škodo povračati, in kdaj preracunati, koliko mož se za vsak oddelek potrebuje.

§ 43. določuje, da potni stroški k vojaškim naborem novince zadevajo same, ali pa občino, ako sami prav nič nimajo. Pri tem paragrafu se je oglašil nedavno izvoljeni poslanec Kaiser in je napadal poslance, ki niso zmirom v dvorani, češ, da so kakor marijonete, ali na vrvi privezani možiceljni, ki priskačejo v dvorano, kadar predsednik pozvončka. Dr. Smolka je govornika zaradi te razžaljive primere posvaril. Dr. Kronawetter je grajal vlado, da občinam nalaga toliko stroškov za vojaške nabore, katere bi morala prav za prav trpeti vojaška uprava. Vsi ti paragrafi so obveljali brez premembe, ravno tako še § 44., ki določuje kazni za one, ki se naborem odtegujejo, ali kateri potuho dajejo begunom.

Poslanec Vergani in tovariši izročé še samo-

stalen predlog, naj se n. pr. pri kmetih proti malim obrestim naložé neizplačani dobitki državnih loterij, obresti pa naj se porabijo za kako dobro reč, n. pr. za zboljšanje pokojnin uradniških vdov in sirot; potem predsednik sklene sejo in prihodnjo sejo napové za ponedeljek ob 10. uri dopoldne.

Ta teden okoli 20. ali 21. t. m. bo državni zbor sklenil svoje zborovanje in je zopet pričel 23. januarija; 3. januarija pa se snideta deželna zbora češki in gališki.

Obresti v socialnem oziru.

X.

Nekateri narodnogospodarski pisatelji pa prav dobro poznajo lihvo in prav temeljito obsojajo njeno nenaturnost in pogubnost, a v nekaterih slučajih so vendar po njih trditvi obresti same nasebi opravičene. Med temi se odlikuje zlasti dr. Ratzinger, mož, ki je zelo izveden v narodnogospodarski literaturi in ki se vneto poteguje za krščanska načela na narodnogospodarskem polju. Njegovi dve veliki knjigi o katerih sicer ne vem, kako so se kritiki izrazili, sem jaz prav z veseljem čital; le nekaj me je motilo: pisatelj semtertje premalo razločuje, premalo pazi na doslednost. In ta nedoslednost izvira najbolj odtod, da se ni mogel popolnoma znebiti kapitalističnega prahu, s katerim je napolnjeno vse naše obzorje. On piše: „Lihva je osvojevanje tujega blaga v posojilnem prometu. Delavec mora, po odšteti vseh stroškov in vseh drugih potrebnih izdatkov, ostati še najmanj toliko dohodka od dela, da more a) obresti plačevati in b) si toliko prihraniti, da v neki gotovi dobi vrne tudi dolžno vsoto. Razume se, da mislimo tu navadnega delavca, ne stiskača in ne zapravljivca. Dohodek od dela mora pokriti potrebe delavčeve, omogočiti plačevanje obresti in reprodukcijo kapitala v določenem obroku. Kjer ni vseh teh treh znakov, je lihva, in ako mora delavec iz tega, kar mu je potrebno za življenje, pridajati, je lihva v nebo vpijoč greh... Odločilen znak lihvin je v gospodarskem položaji dolžnikovem in ne v upnikovem. Za npr. presojevanje ima volja upnikova največjo važnost, za gospodarstveno presojevanje je pa edino odločilen dobiček, ki ga ima delavec od svojega dela. Za kmeta, ki dela le s 3—4% čistega dobička, bi bile 5—6% obresti že lihvarske. Obrtnik, ki si pridobiva počez po 10% dobička, more morda 4—6%, trgovec, ki si pridobiva v ugodnih okoliščinah 30—40%, more morda za kratko dobo še 12—20% obresti plačevati, ne da bi bila lihva... Z lastjo, kot s pravico kako vrednost izključljivo posedati, so že samo na sebi opravičene obresti... Potrebno bi bilo določiti meje, kje se neha produktivni dobiček in kje se začneja lukrativni.“

Tako dr. Ratzinger. Lihva je osvojevanje tujega imetja pri posojilnem prometu; ta definicija je popolnoma resnična. Ali mi trdimo, da je vsak dobiček, ki ga upnik od posojila zahteva, osvojevanje tujega imetja; dr. Ratzinger pa trdi, da je nekateri dobiček opravičen. Ratzinger izvaja svojo trditev in mi izvajamo svojo iz lastninske pravice. Ako jaz denar v svoji lasti obdržim, rabeč ga pri svojem poslu, je dobiček prav gotovo moj. Ako pa

jaz denar posodim, preide denar popolno v dolžnikovo last in ves dobiček, kar ga dolžnik s svojo lastjo napravi, je dolžnikov. Ko bi jaz prodal konja, bi konj ne bil več moja last in ko bi mi kupec tudi krajcarja ne odštel, nego mi obljubil plačati ga ob novini. Ko bi jaz prodal konja, za 200 gld., in kupec bi ga drugi dan prodal kćemu baronu za 400 gld., bi bil ves dobiček kupčev, in jaz bi ne imel druge pravice kot o določenem obroku tirjati kupno svoto 200 gld. Ako bi si pa jaz pri kupni pogodbi izgovoril, ako kupec konja dražje proda, da bo polovica dobička moja, zahteval bi s tem krivičen dobiček. Ako bi si jaz hotel izgovoriti pol dobička, moral bi si, ako bi pošteno ravnal, izgovoriti tudi pol zgube, ko bi kupec konja ceneje prodal. To bi pa ne bila kupna, ampak društvena pogodba.

Še celó rimsko pravo, ki hoče poznati le absolutno privatno last, vsled katere ima lastnik le pravice in nikakoršnih dolžnosti, še celó to pravo, v katerem je tako rekoč pravo močnejšega sankcionirano, ne pozná obresti. Gotovo se ne dobi na celem svetu jurist, ki bi mogel juridično opravičevati obresti samo na sebi, ne oziraje se na današnje običaje.¹⁾ Zato pa tudi juristi v parlamentih navadno molčé, kedar je kaka obrestna obravnava na vrsti in prepuščajo razpravo „praktičnim“ možem.

¹⁾ Današnje običaje imenujemo v tej reči gospodarstvene in socialne razmere, in ravno v teh razmerah leži po mnenju juristov in kanonistov dovolj vzrokov po pravici jemati obresti. Op. vred.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. decembra.

Notranje dežele.

Avstrijski poslanik v Belemgradu je dobil nalog od dunajske vlade, naj nemudoma pride osebno poročat na Dunaj. Vest iz Srbije so neugodne za Avstrijo.

V soboto se je na Dunaji vršil osnivalni zbor **protislužbenjskega društva**. Navzoči so bili nuncij nadškof Galimberty z nuncijaturskim osebjem, msgr. Seidl kot zastopnik kardinala knezonadškofa, dvorni svetnik Zschokke in mnogo odličnih plemičev. Po navdušenih govorih se je sklenilo, da bo društvo za sedaj nabralo denar, potrebna dela in priprave pa se bodo izročile posebnemu odboru. Denar se sprejema v društveni pisarni I., Annagasse 9 in v prostorih „Katholische Ressource“. Konečno je podelil nadškof Galimberty navzočim apostolski blagoslov. — Kardinal Ganglbauer je daroval v ta namen 100 gld., princ Arenberg in grof Nugent pa po 50 gld.

Načelnikom **poljskega kluba** namesto umrlega Groholskega bo izvoljen poslanec Javorski, njegovim namestnikom poslanec Benoe.

Vnanje države.

Pariški „Siccle“ objavlja dopis iz Rima, po katerem se jako trudi Vatikan, da bi dosegel kakov „modus vivendi“ mej **papežem in italijanskim kraljem Humbertom**, to pa v prvi vrsti zaradi tega, da bo mogel priti v Rim avstrijski cesar. Italijanski parlament naj prizná papeže pravice do posvetne oblasti, tako, da je Italija le oskrbnik dedine sv. Petra. „Siccle“ dostavlja, da je to misel gotovo sprožil knez Bismarck, „Riforma“ pa celo vest odločno preklicuje kot neresnično.

Srbske prvotne volitve so imele jako ugoden izid za radikale. Kolikor se more sedaj že soditi, imela bo skupščina 450 do 500 radikalev, 100 do 150 liberalcev in 20 do 30 naprednjakov. Tudi se govori, da vlada niti ne bo v veliki skupščini dovolila nadrobne razprave o ustavnem načrtu, marveč bo zahtevala, naj ga potrdi skupščina „en bloc“. Ker imajo radikali tako odločno večino, lahko se zgodi, da nova ustava ne bo našla milosti pred svojim končnim sodnikom.

Bolgarsko sobranje je potrdilo novi kazenski zakonik. Pravosodni minister je izdelal to postavo jako spretno ter se je strogo pri tem svojem delu oziral na deželne razmere in potrebe. Zoper smrtno kazni je govorilo sicer nekaj poslancev, a konečno se je vendar potrdila za vse slučaje, kakor to določuje avstrijska kazenska postava. Pravosodni minister je določil za hudodelstva, s katerim se hoče ovreči prestol ali siloma predrugačiti dinastično nasledstvo, dosmrtno ječo, a vsled Stambulovega prigovarjanja je sobranje tudi za te zločine sprejelo smrtno kazni. — Umrli je eksarh Anthimos. Danes so ga pokopali v Vidinu.

Na polji notranje **ruske** politike se bodo v kratkem vršile važne premembe. Dobro poučeni krogi trdijo, da bo odstopil minister notranjih zadev, grof Tolstoj. Car je jako razdražen, da mu je Tolstoj veliko črneje slikal razmere v Kavkazu, kakor jih je našel car sam. Kot naslednika grofu Tolstoju imenujejo kneza Imeretinskega.

Belgijski katoliški shod v Gentu dne 12. t. m., kateremu je predsedoval tamošnji škof in so bili

oska, ki je omenjenega leta dala 1,629.300 gl. 32 kr.

Vodstvo tega društva za Avstrijo imata v Solnogradu (Salzburg) stolni šolastik M. Schwab in P. Edmund Hager, O. S. B. prej v St. Petru pri Solnogradu, sedaj v „Martinsbühel-u“ pri Inomostu na Tirolskem. Do zadnjega obračati se je pri nas v vseh društvenih zadevah. On vrejuje tudi nemški pisana vsak drug mesec izhajajoča društvena poročila: Jahrbücher der Verbreitung des Glaubens für Oesterreich-Ungarn“. Vsakih 10 deležnikov dobiva po 1 odtis teh poročil zastonj.

Papeži so to društvo večkrat prav živo priporočili. Pij VII., Leon XII., Pij VIII., Gregor XVI. in Pij IX. podelili so mu mnogo odpustkov. Nazadnje so je sedanji sv. oče Leon XIII. v okrožnici z dne 3. decembra 1880 vsemu katoliškemu svetu prav toplo priporočili.

Razmere v vzhodnih krajih, vzlasti pod turškim vladarstvom, opominjale so živo deloma po zgodovinskih spominih, deloma tudi po dejanskih dogodkih, naj bi se ondot kaj storilo za razširjevanje sv. vere. V ta namen ustanovilo se je leta 1855 v Parizu novo društvo: „Oeuvre des écoles d'

Orient“, društvo za vzhod. Namenila se je bila ta družba ustanavljati po onih krajih šole za otroke obojega spola. V njih naj bi se vodili otroci nezgodinjenih Grkov k katoliški jednosti; otroci Turkov ali sploh Mohamedanov pa naj bi se izolikovali v raznih vědah ter pripravljali za krščansko vero. Očitno kaže se v tem društvu ona izredna gorečnost za razširjanje sv. vere, katera je bila od nekdanj lastna sinovom in hćeram francoskega naroda. Mej prvimi ustanovniki tega društva imenujejo se najslavnejši možje tedanjega časa. Na ustanovnem zboru leta 1858 govoril je prav živo o želji prebivalcev vzhodnih dežel vrniti se h katoliški jednosti abbé Lavigerie, sedaj nadškof in kardinal v Algiru v Afriki. Tedaj se je društvo poživilo in zdato pomnožilo.

Tudi na Nemškem postalo je zanimanje za misijone jako veliko; ustanovila so se razna društva njim v podporo. Prva hvala gre Ludoviku I., kralju bavarskemu, kateri je ustanovil 17. julija 1838 „Ludovikovo misijonsko društvo“. Pokrovitelj društvu je vsakratni bavarski kralj, vodi ga pa nadškof monakovski-brižinski. Bavarski škofje sploh se veliko trudijo za vspešno delovanje tega društva.

(Dalje prih.)

navzoči mnogi člani senata in zbornice, izrekel se je svečano za to, da se zopet ustanovi papeževa posvetna oblast. — Delavci v Hennegau-u in Charleroi-u so se deloma pomirili; vladno odločno postopanje je rodilo dobre sadove.

Francoska panamska komisija je mino soboto zaslišala finančnega ministra Peytrala, ki jej je sporočil razne listine, posebno pogodbo mej družbo in državo Kolumbijo. Pogodba ne govori o razrušitvi družbe, marveč o razveljavljenju pogodbe same, ako se pretrgajo dela za pol leta. Minister upa, da se bo osnovala nova družba, ki bo nadaljevala in končala to velikansko delo. Mej tem pa so začasni oskrbniki pooblaščenji, kopati prekop. Komisija je konečno zavrgla vladni načrt o osnovi nove družbe. Poročilo pravi, da zbornica ni pristojna, v tej zadevi izdati postavbo, marveč je zbornica tudi odklonila ta vladni načrt, in sicer z 262 proti 188 glasovom. — Lesseps in tovariši so se kot oskrbniki odpovedali. Seine-tribunal je imenoval tri sodnijske likvidatorje.

V **angleški** spodnji zbornici se je dne 13. decembra vnela večurna debata o mornarici. Lord Charles Beresford, poprej tretji lord mornarice, je trdil, da angleška mornarica ne more braniti domovine, ako jo naenkrat napadeta dva sovražnika. Treba je zgraditi več novih oklopnih in križarjev za 20 milijonov šterlingov. Mornarični minister je priznal, da je mornarica nezadostna, ter obljubil, da bo vlada že prihodnje leto predložila primerne predloge.

V **rumunskem** senatu je knez Jurij Sturdza interpeloval vlado o zunanji politiki ter predlagal nasvêt, s katerim se vladi priporoča stroga nevtralnost v zunanjih odnosajih. Minister Carp je pobijal ta nasvêt, ki je pri glasovanji tudi propadel z veliko večino.

Izvirni dopisi.

Iz Gradca, 14. decembra. (Preširnov večer.) Kakor je že znano iz vabila natisnenega v Vašem listu, priredilo je akademično društvo „Triglav“, kakor vsako leto, takisto i letos slavnosten večer v proslavo rojstnega dne našega pesnika-velikana Fr. Preširna. V četrtek dne 13. t. m. zbrali so se v dvorani „Zum grünen Anker“ „Triglavani“ in precejšnje število povabljenih gostov. V prvi vrsti nam je tu omeniti g. prof. dr. Kreka, ki nas je, kakor on vselej nas slovanske dijake podpira z besedo in dejanjem, tudi ta večer počastil s svojim pohodom. Mimo akad. društev „Hrvatska“ in „Srbadija“, ki ste bili korporativno zastopani, bili so navzoči tudi reprezentantje čeških in bolgarskih dijakov. Gosp. stud. jur. Kotnik kot predsednik „Triglavu“ otvori sejo s krasnim nagovorom, iz kojega priobčimo nastopne stavke:

Slavna gospôda! „Na potujčeno zemljo prenesli ste kos domače prsti ter z njo zgradili si novi Triglav“, tako nam je pisal ob neki priliki naš častni član Simon Gregorčič. Da! sezidali smo si domače ognjišče na tujem, na kojem netimo sveti ogenj domovinske ljubezni, pri kojem se navdušujemo za vzvišene uzore slovenstva, slovanstva, človeštva. To naše domoljubje pač najlepše in najočitneje izkazuje s tem, da častimo in proslavljamo one velike moze, koji so največ storili v prosep in blaginjo naše mile domovine. Tako smo i danes prihiteli v le-té prostore, saj nas je privabilo imé, ki je vsakemu Slovenu ljubo in drago, ki ga navdaja z največjim navdušenjem, ki mu kakor zlato solnce sije na domovinskem nebu. Društvo „Triglav“, ki v svojem naročji zbira peščico mladih od domovine svoje ločenih množ, praznuje vsako leto Preširnov god z veseljem, z navdušenjem, kakor praznujejo hvaležni sinovi god ljubljenege očeta. Preširno ime nam je simbol slovenske umetelnosti in poštene, izobražene narodnosti. Slovenija nima imena, ki bi tako, kakor Preširno, povzdigovalo, budilo ter v ljubezni združevalo srca slovenske mladine. A največe je naše veselje, da pri tem mi Slovenci nismo osamljeni, da nas pri proslavi našega divnega pesnika podpirajo vsi Slovani. Dokaz temu, da ste nas, kakor vsako leto, počastili i danes v tolikem številu. Vse nas tukaj zbrane preveja in vodi duh Preširnov in lahko vzkliknemo z najvrednejšim učencem njegovim, Franom Levstikom:

Naj tvoj pepel zdaj tihi mir pokriva;
Ti hitro vzet veliko si končal!
Objema te mladika večno živa;
Dokler svoj jezik bo Slovan poznal
Sree bo tvoja struna mila
Mu budila. — —

Pevci, dasi jih je bilo malo po številu, rešili so izvrstno svojo nalogo. Zlasti nas je očaral krasni bariton g. stud. jur. Ožeka. S posebno pohvalo mi je omeniti slavnostnega govora, ki ga je g. stud. jur. Poček jedrnato sestavil, a še lepše predaval. Žalibog, nismo imeli prilike, da bi ga priobčili vsaj

v glavnih potezah. — Uprav krasno deklamoval je g. stud. jur. Domicelj petero s finim taktom izbranih Preširnovih pesni.

Zabavnemu delu predsedoval je g. drd. med. Rakež. Izmej zahvalnih govorov omenimo govor g. Berse v imenu društva „Srbadije“, gosp. Domaldovića za Hrvate, g. Šlechta za Čehe in g. Mamotarkova kot zastopnika Bolgarov. Gosp. med. dr. Buić napil je slovanski vzajemnosti.

Mej prijateljskimi pogovori pele so se različne slovanske pesni in tako je z nenadejano hitrostjo minol čas odmenjen našemu sestanku. Vračali smo se domu z najprijetnejšimi vtisi in z iskreno željo, da bi nam bilo možno doživeti še veliko tako lepih večerov.

Iz Prage, 11. dec. (Dr. Riegra sedemdesetletnica.) Od Krkonoš in Sudet do Šumave, od Karpat do Krušne Gore, od Visle in Opavice do modrega Dunava, od iztoka do američanskega zapada, kjer v okejanu potaplja solnce svoje zlate žarke, od mrzlega severa do rajskega juga, iz vseh končin, koder bijejo slavka, češka srca, pošiljali so včeraj in predvčerajšnjim svoje iskrene pozdrave sinovi Slave v zlato, slovansko Prago, da slavé in časté največjega sina Česke, koji je tu kakor oče v krogu svojih milih otrok praznoval svoj sedemdesetletni rojstveni dan. Riegrin dan bil je v istini veliki praznik narodu. Najboljši sinovi češki zbrali so se bili v Pragi, da osebno izrazijo voditelju naroda svoja srčna voščila, zvestobo in ljubezen.

Konservativni listi praški in po deželi izšli so v slavnostni opravi, v navdušenih člankih in pesnih opisovali so mnogoplodno življenje Riegrovo, neizmerne zasluge njegove za narod in domovino. A tudi vsi moravski listi, izvzemši mlado-češko „Slovač“, objavili so slavnostne članke, istotako jedini časopis čeških Šlezanov, vzorno uredovani „Opavský Týdennik“.

Praga, glava češkega kraljestva, mati čeških mest, pričela je vže v petek kot prva s proslavljanjem voditelja naroda, s slavnostnim govorom staroste, g. dr. Šolca, v seji mestnih očetov. Zajejdo se je sklenilo, dr. Riegru ponuditi slavnostno dvorano mestne hiše, da bi mogel tu vsprejemati odposlanstva iz vseh končin domovine svoje.

V soboto zvečer ob 7. uri — nekoliko prej pripeljal se je bil dr. Rieger z Dunaja — priredilo je Riegru na čast pevsko društvo „Hlahol“ pod vodstvom svojega pevovodje prof. Knittla zastaveničko, bilo je 100 pevcev. Najprvo zapel je zbor Jelenovo „Dlouho bud' zdrav!“ Nato je šla društvena deputacija k dr. Riegru, da mu imenom društva čestita na njegovi sedemdesetletnici. Dr. Rieger, globoko ginen, zahvali se za ta pojav; njemu je bil „Hlahol“ vselej ljub, ker je društvo silno s svojim rodoljubnim petjem pomoglo v razširjenje in okrepljenje narodne zavesti. — Potem zapel je „Hlahol“ še dva zbora: „Milená má vlasti!“ od Tovačovskega, in „Svoji k svému“ od Bendla, v kojem zboru je obseženo Riegrovo gâslo: „Nedejme se!“ Dr. Rieger stal je pri odprtem oknu od začetka do konca zastaveničke ter prisluškal krasnemu in veličajnemu petju „Hlahola“. Po tretjem zboru zakliče pevovodja prof. Knittl: „Buditelju naroda in stražarju naših narodnih pravic sláva!“ Rieger se jim še zahvali z laskavimi besedami in pevci odidejo nato v meščansko besedo.

V nedeljo vršila se je slavnostna predstava v „Narodnem gledišči“ na čast sedemdesetletnice dr. Riegra in se je povsem tudi sijajno izvršila. Elita naše praške in češke družbe prišla je v gledišče v salonski obleki. Gledišče bilo je prenapolnjeno do zadnjega sedeža in mesta; lože, parket in balkoni, vse je predočevalo čaroben pogled. Pred 7. uro ni mogel priti nihče več v gledišče. Samo dve loži v prvi vrsti bili ste še prazni, namenjeni jubilantu in njegovi rodbini. Točno ob sedmih prikaže se v loži velikanska in simpatična postava oslavljenca, na prsih imel je pripet ruski in avstrijski red. V tem trenutku oglasé se iz orkestra intrade, občinstvo nakrat vstane, obrne se proti njegovi loži, in navdušeno in odkritosrečno pozdravljajo možje in dame iz lož, sedežev in galerij ter ploskajo. Dr. Rieger se je priklanjal na vse strani, usmev na obličji in iskra v njegovih očéh tolmačila sta čute njegovega zlatega srca za vse te ovacije.

Med prisotnimi v gledišči bili so najvišji dež. maršalek knez Jurij Lobkovic z dvema princezinjama in princem, knez dr. Frid. Schwarzenberg, grof Lažanský, grof Zdenko Thun in mnogo drugih plemenitašev; dvorni svétniki prof.

dr. Randa in poslanec dr. Mezník, mnogo deželnih in državnih poslancev, praški župan dr. Šolc, mestni zastopniki, deputacije oboroženih meščanskih zborov, korporacij in društev, duhovni dostojanstveniki in najčelnejši meščani praški. Poleg dr. Riegra sedela je njegova soproga in sin dr. Bohuš Rieger; zraven v loži bila je hči slavljenceva, gospa Červinkova-Riegrova. Ta večer pač vsakemu dolgo, dolgo ne mine iz spomina.

Orkester zasvira efektno ouverturo k operi „Dimitrij“ od mojstra Ant. Dvořáka; njim sledil je proslav od A. E. Mužika, ki je govoril igralec g. Seifert mojstersko. Vtis pesni bil je velikanski. Ko potem zapoje prva dva stiha veličajne himne „Kde domov moj?“ od Tyla-Škraupa zbor „Narodnega gledišča“ v narodnih nošah, ni bilo navdušenja ni konca ni kraja. — Vse gledišče je vstalo in pelo oba stiha zaporedom. V ozadji gledišča priredil je režiser g. Fr. Kolár živo podobo, ki je predočila, kako je okelo oslavljenčevega poprsja zbrala alegorija povestnice narod češki. — Potem je izvajal zbor Smetanovo sinfonično pesem „Vltava“; predstavo završila je Blodkova komična opera (1 dej.) „V Studni“. Po tej zadnji točki vzporeda pade zagrinjalo, občinstvo pa vstane in gromovito, da se je obok tresel, kliče dr. Riegru „sláva“; a tudi pred glediščem pozdravljalo ga je občinstvo navdušeno. Navdušeni možje popadejo za uzde in hočejo konje izpreči; le težko se jim je to zabranilo.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podaril po toči poškodovanim prebivalcem v Višnjivasi pri Celji 300 gold.

(Razdelitev obleke) revnim učencem in učenkam ljubljanskih ljudskih šol se je vršila včeraj ob 11. uri dopoldne v dvorani ljubljanske čitanice. Obdarovanih je bilo 40 dečkov in 40 deklic s popolno zimsko obleko. Lepe te slavnosti so se vdeležili g. deželni predsednik baron Winkler, blag. njegova gospá baronica, več gg. učiteljev in katehetov. Ravnatelj A. Praprotnik se je zahvalil najprvo v imenu obdarovancev blagim dobrotnikom, nato sta g. deželni predsednik in blagorodna njegova gospa lastnoročno pomagala odboru gospá in gospodičin razdeljevati obleko. V imenu dečkov se je blagim dobrotnikom gladko in dobro zahvalil učenec, istotako deklica v imenu učenk. — Naj ob tej priliki zopet izrazimo posebno priznanje za lepi čin človekoljubja vsem gospem in gospodičinam, ki izvršujejo plemenito delo ljubezni do bližnjega, v prvi vrsti načelnici damskega odbora gospej Murnikovi.

(Sklep sv. misijona) pri sv. Jakobu je bil sinoči ob 6. uri po navadnem običaji jako slovesen. Ob 4. uri je bil slovenski sklepni govor s krstno obljubo, blagoslovljenjem in postavljenjem misijonskega križa, litanijami in zahvalno pesmijo. Sv. poslanje se je pričelo na sv. Nikolaja dan ob 5. uri zvečer. Vodili so ga tukajšnji prečastiti oo. jezuitje. Po trikrat na dan so bili slovenski govori, po jednokrat nemški. Vdeležba je bila vedno ogromno velika; pri slovenskih govorih je bila sicer jako prostorna šentjakobska cerkev mnogo pretesna in so jo morali radi gneče ljudstva večkrat zapreti. Mnogi se niso mogli vdeležiti sv. opravila, da bi se ne prigodila kaka nesreča. Bog daj obilen blagoslov! Gotovo so se mnogi duševno prenovili; žal, da se ga tudi mnogi niso vdeležili, katerim bi bilo najbolj potrebno. Obžalujemo pa nekoje, ki se zagajajo v sv. poslanje, akoravno jim ni na poti.

(V postojnskem okraji) je vse vrtoglavo zaradi Amerike. Staro in mlado, samec in očetje z družinami, delavci, ki na rokah živé, in tudi posestniki hité v Trst zapisavat se in v Postojino po potne liste, da bi ne zamudili zlate prilike, priti v deželo kolobocijo, v kateri bodo s kavo ceste posipali in s pomarančami balincali. Da bi se jih vsaj več kot polovico ne kesalo še predno bodo mimo Herkulovih stebrov priplavali v široko atlantsko morje!

(Podporno društvo za uboge dijake na tukajšnjem c. kr. učiteljski) je imelo včeraj občni zbor. Dohodkov je imelo društvo 441 gld. 18 kr., stroškov 243 gld. 2 kr., preostanka 198 gld. 16 kr. Društveno premoženje znaša 2600 gld. v obligacijah, 35 gld. v hranilnici, 198 gld. 16 kr. v gotovini. Društvu je načelnik c. kr. vodja B. Hrovath, blagajnik c. kr. profesor V. Linhart, zapisnikar c. kr. vadnični učitelj F. Gerkmann, odbornika c. kr. vadnični učitelj J. Sima in c. kr. glasbeni učitelj A. Nedved.

(„Jour fixe“ slov. biciklistov) je bil v soboto večer prav dobro obiskan. Program je bil obširen in zanimiv. Prva zahvala gre g. Pianeckemu kot vrlemu pevcu in mojstru na citrah; g. Samec je iznenadil goste na okarini; g. Benkovič je kratkočasil družbo z jako zanimivim, komičnim berilom; tudi g. Rantals je s svojim tovarišem dobro rešil svojo nalogo. Reditelja prihodnjemu večeru bodeta gg. Kersnik in Novakovič.

(Gospa J. Hotschevar) iz Krškega je podarila tukajšnjemu „Elizabetišču“ 30 gold.

(Imenovanje.) Celjski inženir južne železnice, Karol Haller, je imenovan sekijskim inženirjem v Litiji.

(Županstvo podobčine na Vrhpolji pri Vipavi) nam naznanja, da je g. dr. Altonz Mosché povodom imendne presvetle cesarice dne 19. novembra daroval soseski za prepotrebni novi vodnjak 56 gld. v spomin, da je bil dobrotljivemu gospodu pokojni oče rojen na Vipavskem. Županstvo izreka dobrotniku v imenu soseske stotero hvalo.

(Obrtniška zadruga) za metliški sodniški okraj se je osnovala 18. novembra. Pri občnem zboru je g. Gangel razložil novo obrtniško postavo. Kot načelnik novi zadrugi je izvoljen g. Fr. Gustin, posestnik in trgovec v Metliki, njegov namestnik g. Anton Prosenik; izvoljenih je bilo še deset odbornikov in štirje namestniki.

(„Dolenjski Sokol“) ima svoj občni zbor v četrtek dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu so poročila in volitev novega odbora.

(Mnogo človeških ogrodi) so našli delavci pri kopanju $\frac{1}{2}$ metra globoko pri sv. Sabi blizu Trsta. Govori se, da so to ostanki vojakov neke francoske korvete, ki so bili ubiti skoraj pred 80 leti.

(Popravek.) Z ozirom na dopis iz Doba v predzadnji številki našega lista prosi nas tukajšnji trgovec g. W., popraviti, da on isti dan ni bil v Domžalah, kakor piše dopisnik; dalje dostavlja, da gleda na strog red v svoji prodajalnici in ne toči „šnopsa“ pijanim ljudem.

Telegrami.

Dunaj, 17. decembra. Ferjančič, Klun, Šuklje in tovariši danes izročili samostalen predlog o premembi volilnega reda za Koroško.

Dunaj, 17. decemb. Zbornica poslancev: Vlada predloži osrednji računski zaključek za 1887. Welsersheimb odgovarja na Coroninijevo interpelacijo, da se je dosedaj vedno jemala zapuščina umrlih aktivnih orožnikov za pogrebne troške. V tukajšnjem slučaju se je najuljudneje in najvestneje postopalo, sploh pa se je sporazumno z vojnim ministerstvom sklenilo, da se bo v bodoče za vse aktivne umrle vojaške osebe orožništva, vojne in domobranstva iz državnih sredstev določil donesek za potrebne troške priprostega pogreba. Pri nadaljevanji razprave se je sprejela točka 46 z dostavkom Plenerjevim, zoper katero ni ugovarjal Welsersheimb, da se morajo vse izredne naredbe, ki se bodo izdale potom ukaza, pozneje predložiti državnemu zboru. Enaka opazka se je potrdila tudi pri točki 49. Konečno so se sprejele točke 47 do 53.

Dunaj, 16. decembra. Leon Thun je nevarno zbolel.

Gradec, 16. decembra. Spomenik za padle štajerske vojake se je danes slovesno odkril v cerkvi usmiljenih bratov.

London, 16. decembra. Osman Digma hoče Stanley-a in Emina izpustiti, ako se mu izroči Suakim, drugače jih bo umoril.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	znakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	747.4	— 11.4	sl. svzh.	jasno	
2. u. pop.	745.3	1.0	sl. jzap.	„	0.00
9. u. zveč.	745.3	— 4.0	sl. szap.	„	
Srednja temperatura — 4.9° C., za 3.2° pod normalom.					

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

17. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 95 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16% „	82 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 65 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 70 „
Akcijske avstr.-ogerske banke	875 „ 80 „
Kreditne akcije	304 „ 80 „
London	121 „ 80 „
Francoski napoleond.	9 „ 62 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 77 „
Nemške marke	59 „ 67 1/2 „

Parno ribje olje

zoper bramorje, krvice (rachitis), sušico, kronične spuščaje itd. itd. se dobiva v steklenicah po 60 kr. v lekarni Piccoli „pri angelju“ v Ljubljani (Dunajska cesta). — Zunanja naročila proti povzetju izneska. — Pri večjem nakupu rabat. (6)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkev v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so oljnatne barve v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenilke na zahtevanje.

Umrli so:

V bolnišnici:

13. decembra. Marjana Ferjančič, posesrnica, 61 let, vsled šena.

Katoliška Tiskarna
priporočila raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatorova hiša)

priporoča svoje dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe po mogoče nizke ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobani zastonj in franko.

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapetirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popolno pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapetirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupeem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gld. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastonj in franko na zahtevanje.

Kot najprimernejše

božično darilo

priporočava

Stritarjeve zbrane spise,

vkup v šestih zvezkih s podobo pesnikovo v bakrotisku.

Mehko vezano stane vseh šest zvezkov	gld. 15.00
v platno vezano	18.60
v pol platno vezano	20.70
v prekrasni vezbi z zlatim obrezkom	22.50

V Ljubljani v 17. dan decembra 1888.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Založna knjigotržnica.

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislavoda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislavoda ima med vsemi evropskimi kislecij največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurju in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurju, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne ogljene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislavoda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gasilna pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislavoda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatice, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnaga. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavnikišne prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enasih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franko kopališče radenske stotine na Štajerskem.

(51) V zalogi imata kislavodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.